

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv?

Základným dokumentom pre poskytovanie podpory zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky (ďalej len „SPP“) Európskej únie v Slovenskej republike, vrátane priamych platieb, je Strategický plán SPP 2023 – 2027, ktorý je koncipovaný na podklade deviatich špecifických cieľov SPP, z ktorých tri sú priamo zamerané na oblasť klímy a životného prostredia. Pri vypracovaní Strategického plánu SPP 2023 – 2027 boli zároveň brané do úvahy ciele Európskej zelenej dohody a jej stratégie, najmä stratégie „Z farmy na stôl“ a stratégie pre biodiverzitu.

Povinnou súčasťou Strategického plánu SPP 2023 – 2027 je tzv. zelená architektúra, ktorá je založená na troch základných pilieroch:

- kondicionalita,
- režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat,
- environmentálne intervencie II. piliera.

Kondicionalita predstavuje súbor požiadaviek v oblasti klímy a životného prostredia, verejného zdravia a zdravia rastlín, a dobrých životných podmienok zvierat, ktoré povinne plnia všetci prijímatelia priamych platieb a vybraných platieb z II. piliera SPP. Základné pravidlá zahŕňajú povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia (PH) a normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy (DPEP). V týchto základných pravidlách sú zohľadnené výzvy v oblasti životného prostredia a zmeny klímy, ako aj nová zelená architektúra SPP, vďaka čomu sa dospeje k vyššej úrovni ambícií environmentálnych a klimatických záväzkov v oblasti životného prostredia a klímy.

Oproti tzv. krížovému plneniu, ktoré predstavovalo základný súbor požiadaviek v rokoch 2014 – 2022, dochádza k zvýšeniu nárokov. Zvýšená environmentálna a klimatická ambícia rámca základných požiadaviek bude zabezpečená doplnením:

- požiadaviek na ochranu mokradí a rašelinísk (DPEP 2),
- požiadaviek na všeobecnú a špecifickú ochranu trvalých trávnych porastov (DPEP 1 a DPEP 9),
- požiadaviek na vyššiu úroveň vegetačného pokrytia plôch (DPEP 6),
- požiadaviek na striedanie plodín (DPEP 7),
- požiadaviek na robustnú ochranu neproduktívnych prvkov a plôch (DPEP 8).

Posilnená implementácia na vnútroštátnej úrovni, pokiaľ ide o pravidlá kondicionality, ktoré oproti pravidlám krížového plnenia nepredstavujú podstatnú zmenu, bude oproti predchádzajúcemu obdobiu zahŕňať najmä:

- presnejšiu špecifikáciu kategórií eróznej ohrozenosti (DPEP 5),
- rozšírený rozsah chránených prvkov a plôch (DPEP 8).

Režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat a environmentálne intervencie II. piliera SPP sa upravujú samostatnými nariadeniami vlády Slovenskej republiky.

Základnými zložkami životného prostredia, ktoré budú prostredníctvom uplatňovania pravidiel kondicionality pozitívne ovplyvnené, sú ovzdušie, voda, pôda a biodiverzita.

Obmedzením konverzie trvalého trávneho porastu na iné využitie (DPEP 1) bude zabezpečené zachovanie plôch pôd so zásobami uhlíka. Požiadavkou na nepoškodzovanie a neznižovanie plochy mokradí (DPEP 2) sa prispeje k ochrane ekosystémov a pôd bohatých na uhlík. Zákazom spaľovania strnisk (DPEP 3) sa podporí zapracovanie strniska, čím sa prispeje k zvýšeniu hladiny pôdnych organických látok, čo zabráni priamemu uvoľňovaniu CO₂ do atmosféry. Vytvorením nárazníkových zón pozdĺž vodných tokov (DPEP 4) bude zabezpečená ochrana riečnych tokov pred znečistením a odtokom. Stanovením spôsobov hospodárenia na silne a mierne ohrozených plochách (DPEP 5) sa minimalizuje strata a vyčerpanie pôdy v dôsledku erózie. Požiadavkou pokrytia pôdy (DPEP 6) sa zabezpečí jej ochrana počas najcitlivejších období z hľadiska zníženia vyplavovania živín. Dodržiavanie zákazu pestovania tej istej plodiny na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich

rokov (DPEP 7) bude mať pozitívny vplyv na potenciál pôdy z hľadiska pôdnej štruktúry, úrodnosti pôdy a organických látok v pôde. Vyčlenením poľnohospodárskej plochy pre neproduktívne prvky a plochy a stanovením chránených prvkov (DPEP 8) bude zabezpečená základná úroveň ochrany biodiverzity a krajinných prvkov, vrátane ochrany vtákov a opeľovačov. Zákazom konverzie alebo preorania trvalých trávnych porastov v lokalitách sústavy Natura 2000 (DPEP 9) sa prispeje k ochrane cenných biotopov a druhov rastlín a živočíchov.

Povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia (PH) zahŕňajú hlavné právne predpisy Únie týkajúce sa životného prostredia, verejného zdravia, zdravia rastlín a dobrých životných podmienok zvierat, vykonané na národnej úrovni, ktoré obsahujú presné povinnosti pre jednotlivých poľnohospodárov a iných prijímateľov vrátane povinností podľa vybraných smerníc.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

V pravidlách kondicionality sú nasledovné podmienky cielené špecificky na chránené územia.

V rámci DPEP 9 sa uplatní zákaz konverzie alebo preorania trvalého trávneho porastu označeného ako citlivý z hľadiska životného prostredia v lokalitách sústavy Natura 2000.

V rámci PH 4 (smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín transponovaná zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) sa vyžaduje prijatie opatrení pre chránené územia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov a druhov vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

Vzhľadom na uvedené sa predpokladá pozitívny vplyv na chránené územia.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Nepredpokladajú sa vplyvy presahujúce štátne hranice.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Nepredpokladá sa negatívny vplyv na životné prostredie.